

YÊU CẦU ĐỔI MỚI QUẢN TRỊ NHÀ NƯỚC THEO HƯỚNG HIỆN ĐẠI, HIỆU QUẢ

PGS.TS.Văn Tất Thu
Chủ nhiệm Khoa QLNN-ĐHKDCN-Hà nội
Nguyên Thứ trưởng Bộ Nội vụ

Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả là một trong các đột phá chiến lược phát triển KT-XH 10 năm 2021-2030 được khẳng định ở Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ 13 của Đảng. Để đổi mới quản trị NN cần phải tuân thủ các yêu cầu nhất định trong tham luận này xin đề cập đến những yêu cầu đổi mới quản trị NN theo hướng hiện đại hiệu quả.

Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả là cải tiến quản trị nhà nước theo hướng dân chủ, kiến tạo phát triển trên cơ sở các quan điểm và sử dụng các phương pháp, các thành tựu mới nhất của khoa học, công nghệ, nhất là công nghệ thông tin, công nghệ số nhằm nâng cao hiệu lực, hiệu quả của quản trị nhà nước, tạo điều kiện thuận lợi, lợi thế cạnh tranh cho kinh tế - xã hội của đất nước phát triển nhanh, bền vững và phục vụ người dân tốt hơn.

Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại đặt ra các nội dung, nhiệm vụ nặng nề, khó khăn và phức tạp. Để thực hiện thành công đổi mới quản trị NN theo hướng hiện đại, hiệu quả phải đáp ứng những yêu cầu chủ yếu sau:

1. Đổi mới nhận thức đầy đủ nội dung, bản chất, vai trò, tầm quan trọng của quản trị nhà nước

Quản trị nhà nước là sự tác động có tổ chức và điều chỉnh bằng quyền lực nhà nước của chủ thể quản trị nhà nước đến xã hội, đời sống xã hội, các quá trình, quan hệ xã hội và hành vi, hoạt động của người dân thông qua các hoạt động: hoạch định, tổ chức, phân công, phối hợp, lãnh đạo, kiểm tra và sử dụng các nguồn lực nhằm thực hiện có hiệu quả các chức năng, nhiệm vụ của nhà nước, duy trì sự tồn tại, phát triển của nhà nước, của xã hội, phát triển kinh tế xã hội và phục vụ đắc lực người dân.

Bản chất của quản trị nhà nước là tính hiệu quả, tính phi lợi nhuận, không có hiệu quả không cần thiết phải quản trị nhà nước, QTNN không vì mục tiêu lợi nhuận. Vai trò của quản trị nhà nước thể hiện ở chỗ nó quyết định sự tồn tại và phát triển của nhà nước. Quản trị giỏi đồng nghĩa với cầm quyền trị nước giỏi. Quản trị nhà nước, năng lực quản trị nhà nước quyết định đến sự tồn tại và phát triển của một quốc gia, dân tộc. Sự hưng thịnh hay suy vong của một quốc gia, dân tộc đều liên quan chặt chẽ đến các hoạt động quản trị của nhà nước. Ngày nay, trong các yếu tố quyết định đến năng lực cạnh tranh quốc gia như: Nguồn lực

tài nguyên thiên; nguồn nhân lực nhất là nguồn nhân lực chất lượng cao; nguồn lực khoa học và công nghệ, nhất là công nghệ thông tin, công nghệ số và quản trị nhà nước thì yếu tố quản trị nhà nước là yếu tố quan trọng nhất, chi phối các yếu tố khác và là yếu tố chủ yếu quyết định mạnh mẽ đến năng lực cạnh tranh quốc gia. Đặc biệt trong điều kiện phát triển nhanh chóng của khoa học công nghệ và hội nhập quốc tế mạnh mẽ yếu tố con người và tri thức trở thành yếu tố chủ yếu của năng lực cạnh tranh quốc gia thì quản trị nhà nước có vai trò quan trọng hơn bao giờ hết, nó quyết định việc duy trì và sử dụng có hiệu quả các nguồn lực để kinh tế - xã hội của đất nước phát triển nhanh và bền vững. Các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội chỉ có thể phát triển trên cơ sở của quản trị nhà nước. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả trước hết cần nhận thức đầy đủ nội dung, nội hàm, bản chất, vai trò, tầm quan trọng của quản trị nhà nước để phát huy hơn nữa vai trò, tầm quan trọng của quản trị nhà nước trong sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước.

2. Xác định rõ mục tiêu đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả

Mục tiêu của đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả nhằm nâng cao hiệu quả quản trị nhà nước, tạo điều kiện thuận lợi cho kinh tế - xã hội phát triển nhanh, bền vững và phục vụ đắc lực người dân, làm cho dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng, dân chủ và văn minh. Trước mắt, mục tiêu của đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả nhằm thực hiện thành công Chiến lược phát triển kinh tế xã hội 10 năm 2021 - 2030 đã được Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng thông qua.

3. Đổi mới xác định rõ vai trò, trách nhiệm của chủ thể quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả

Đối với Chính phủ cần nhận thức và xác định rõ Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất, có nghĩa là Chính phủ là cơ quan quản trị nhà nước cao nhất, Chính phủ là chủ thể quản trị nhà nước cao nhất, Chính phủ nắm quyền thống nhất quản trị điều hành các mặt của đời sống kinh tế - xã hội của đất nước, quyết định chủ trương, chiến lược, thể chế, cơ chế chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực trong quản trị nhà nước. Các quyết định của CP phải được tất cả các cơ quan, tổ chức trong xã hội, trong hệ thống chính trị và trong bộ máy nhà nước tôn trọng và chấp hành nghiêm túc. Chính phủ là cơ quan thực hiện quyền hành pháp có nghĩa là chính phủ có chức năng, quyền hạn, thẩm quyền tổ chức thực hiện hiến pháp, pháp luật và hoạch định, điều hành chính sách quốc gia để duy trì trật tự công cộng, bảo vệ lợi ích quốc gia, bảo vệ quyền con người, quyền công dân vv...

Đặc biệt, phải đổi mới nhận thức rõ vai trò và trách nhiệm của Chính phủ - chủ thể quản trị nhà nước cao nhất như Chủ tịch Hồ Chí Minh đã khẳng định “nếu không có nhân dân thì Chính phủ không đủ lực lượng. Nếu không có Chính phủ thì nhân dân không ai dẫn đường. Cần phải nhận thức rõ lý do tồn tại của nhà nước, của Chính phủ là để đảm trách vai trò người cầm lái, người dẫn đường, chứ không phải là nười chèo thuyền. Chính phủ phải ý thức được vai trò của mình là người dẫn đường cho dân. Chính phủ phải ý thức được trách nhiệm của mình: “Chính phủ để dân đói là Chính phủ có lỗi, Chính phủ để dân dốt là Chính phủ có lỗi, Chính phủ để dân rét là Chính phủ có lỗi”. Chính phủ với tư cách là chủ thể quản trị nhà nước, Chính phủ phải có trách nhiệm: “làm cho dân có ăn, làm cho dân có mặc, làm cho dân có chỗ ở, làm cho dân được học hành” vv... Trong mối quan hệ giữa Chính phủ và người dân, nhân dân là chủ, Chính phủ, các chủ thể quản trị nhà nước là người phục vụ. Và phục vụ nhân dân là bổn phận và nghĩa vụ pháp lý của Chính phủ, của các chủ thể quản trị nhà nước đối với nhân dân.

4. Đổi mới xác định đúng đối tượng của quản trị nhà nước và mối quan hệ giữa chủ thể và đối tượng quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả

Đối tượng của quản trị nhà nước là xã hội, đời sống xã hội, các quá trình, quan hệ xã hội và hành vi hoạt động của người dân. Như vậy đối tượng của quản trị nhà nước rất rộng bao gồm tất cả các lĩnh vực: Chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội, giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ, tài nguyên, môi trường, dân tộc, tôn giáo an ninh quốc phòng, đối ngoại, hội nhập quốc tế vv... Đặc biệt với đối tượng là người dân, theo tinh thần Nhà nước pháp quyền, nhà nước là của dân do dân và vì dân, tất cả quyền lực nhà nước là của người dân, thì vị trí, vai trò của người dân thay đổi lớn. Đồng thời mối quan hệ giữa người dân với tư cách là đối tượng quản trị nhà nước và chủ thể quản trị nhà nước là chính phủ cũng phải thay đổi. Đó là mối quan hệ bình đẳng về pháp lý, người dân có quyền tham gia vào quản trị nhà nước. Điều này dẫn đến mục tiêu, bản chất và cách thức quản trị nhà nước phải thay đổi. Quản trị nhà nước không còn là cai trị mà là phục vụ. Phục vụ người dân là trên hết và trước hết, phục vụ người dân là mục tiêu cao nhất, mục tiêu cuối cùng của quản trị nhà nước. Do đó, đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả có nhiệm vụ đổi mới xác định đúng đối tượng và mối quan hệ giữa chủ thể quản trị nhà nước và đối tượng quản trị nhà nước để xác định đúng mục tiêu, nhiệm vụ và phương pháp quản trị nhà nước.

5. Tư duy lại quản nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả

Quản trị nhà nước hiện đại, hiệu quả không chỉ nhấn mạnh tính hiệu quả mà còn bao hàm cả những ý tưởng về trách nhiệm, sự tham gia, và sự trao quyền lực hợp pháp, hợp lý giữa các chủ thể và các cấp quản trị nhà nước. Hiệu quả quản trị nhà nước sẽ cao hơn nếu các quyết định có chất lượng, các dịch vụ công - sản

phẩm đầu ra của quản trị nhà nước đáp ứng nhu cầu và sự lựa chọn của người dân; các cơ quan, các quan chức, các chủ thể quản trị nhà nước phải chịu trách nhiệm về sự đúng đắn các quyết định quản trị của mình. Mục đích của quản trị nhà nước hiện đại, hiệu quả là thiết lập một khuôn khổ trong đó Chính phủ là chủ thể quản trị nhà nước trực tiếp và cao nhất được cải thiện cả hiệu quả quản trị lẫn trách nhiệm. Quản trị nhà nước hiện đại, hiệu quả được xem là một chiến lược, một yếu tố quyết định sự tồn tại và phát triển đất nước. Thực chất, bản chất của quản trị nhà nước là sự tác động có tổ chức và điều chỉnh bằng quyền lực của nhà nước đối với các quá trình xã hội và hành vi của công dân thông qua các hoạt động hoạch định, tổ chức, lãnh đạo, kiểm tra nhằm đạt được mục tiêu của nhà nước. Quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả yêu cầu phải đổi mới tư duy lại quản trị nhà nước. Quản trị nhà nước không phải là cai trị, là cấm đoán, là sự áp đặt, mệnh lệnh đơn phương mà là quản trị một cách dân chủ, pháp quyền, đoạn tuyệt, từ bỏ cách tư duy “không quản trị được là cấm”, bằng việc mở rộng, bảo đảm quyền tham gia của người dân vào quản trị nhà nước, bằng việc sử dụng có hiệu quả các công cụ thể chế, chính sách, các phương pháp, công nghệ, kỹ năng, kỹ trị hiện đại nhằm tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động của người dân và doanh nghiệp có hiệu quả cao, tạo điều kiện thuận lợi và lợi thế cạnh tranh cho kinh tế-xã hội của đất nước phát triển nhanh, bền vững và phục vụ người dân tốt hơn. Hơn nữa, trong điều kiện xây dựng Nhà nước pháp quyền của nhân dân, do nhân dân và vì nhân dân, tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân, nhân dân là chủ thể duy nhất và tối cao của quyền lực nhà nước, nhân dân có quyền tham gia vào quản trị nhà nước, nhà nước có trách nhiệm bảo đảm quyền tham gia của người dân vào quản trị nhà nước. Đồng thời quản trị nhà nước bằng quyền lực nhà nước, bằng nguồn lực nhà nước. Nhưng quyền lực nhà nước là quyền lực của nhân dân, và nguồn lực nhà nước lại do thuế và công sức, trí tuệ của nhân dân tạo nên. Trong điều kiện như vậy quản trị nhà nước không còn, không thể là cai trị mà là phục vụ. Phục vụ nhân dân là mục tiêu cao nhất, mục tiêu cuối cùng của quản trị nhà nước.

6. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại hiệu quả đáp ứng yêu cầu xây dựng NNQP XHCN Việt Nam.

Nhà nước pháp quyền là nhà nước dân chủ, công bằng và tiến bộ, đề cao vị trí tối thượng của pháp luật, quyền con người, quyền công dân, được tổ chức và hoạt động trên cơ sở chủ quyền nhân dân, tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân, theo nguyên tắc quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công, phối hợp và kiểm soát quyền lực nhà nước. Nhà nước pháp quyền ở nước ta theo Hiến pháp năm 2013 “là nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân”, “tất cả quyền lực nhà nước thuộc về nhân dân”, “quyền lực nhà

nước là thống nhất, có sự phân công, phối hợp, kiểm soát giữ các cơ quan nhà nước trong việc thực hiện quyền lực nhà nước”.

Xây dựng NNPQHHCN ở nước ta thời gian qua bên cạnh các thành tựu đạt được đáng ghi nhận còn bộc lộ các hạn chế yếu kém. Để khắc phục và tiếp tục xây dựng, hoàn thiện NNPQ Đại hội toàn quốc lần thứ XIII của đảng đề ra yêu cầu, nhiệm vụ phải “*Xác định rõ hơn vai trò, vị trí, chức năng, nhiệm vụ và quyền hạn của các cơ quan nhà nước trong thực hiện các quyền lập pháp, hành pháp và tư pháp trên cơ sở các nguyên tắc pháp quyền, bảo đảm quyền lực nhà nước là thống nhất, có sự phân công rành mạch, phối hợp chặt chẽ và tăng cường kiểm soát quyền lực nhà nước*”. Nghĩa là phải xác định rõ vị trí, vai trò, chức năng của Quốc hội, của Chính phủ và của Tòa án nhân dân tối cao. Đối với Chính phủ cần nhận thức đúng và xác định rõ Chính phủ là cơ quan hành chính nhà nước cao nhất, có nghĩa là Chính phủ là cơ quan quản trị nhà nước cao nhất, Chính phủ là chủ thể quản trị nhà nước cao nhất, Chính phủ nắm quyền thống nhất quản trị điều hành các mặt của đời sống kinh tế - xã hội của đất nước, quyết định chủ trương, chiến lược, thể chế, cơ chế chính sách quản trị nhà nước. Các quyết định của Chính phủ phải được tất cả các cơ quan, tổ chức trong xã hội, trong hệ thống chính trị, trong bộ máy nhà nước tôn trọng và chấp hành nghiêm túc. Chính phủ là cơ quan thực hiện quyền hành pháp có nghĩa là Chính phủ có chức năng tổ chức thực hiện hiến pháp, pháp luật và hoạch định, điều hành chính sách quốc gia để duy trì trật tự công cộng, bảo vệ lợi ích quốc gia, bảo vệ quyền con người, quyền công dân vv... Đồng thời, với đặc trưng NNPQ là Nhà nước đề cao vị trí thượng tôn pháp luật cần phải xây dựng hệ thống pháp luật dân chủ, công bằng, tiến bộ, đầy đủ, kịp thời đồng bộ, thống nhất, khả thi, thể hiện ý chí, quyền và lợi ích hợp pháp của nhân dân, thực sự là công cụ thực hiện quyền lực của nhân dân, công cụ quản trị nhà nước hữu dụng. Cụ thể, phải “*Xây dựng hệ thống pháp luật đầy đủ, kịp thời, đồng bộ thống nhất, khả thi, công khai, minh bạch, ổn định, lấy quyền và lợi ích hợp pháp, chính đáng của người dân, doanh nghiệp làm trọng tâm, thúc đẩy đổi mới sáng tạo, bảo đảm yêu cầu phát triển nhanh, bền vững*”³⁵... Các yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng NNPQ hết sức to lớn và nặng nề. Để thực hiện và giải quyết thành công phải đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả để đáp ứng yêu cầu xây dựng NNPQHHCN Việt Nam.

7. Đổi mới nhận thức, vận dụng sáng tạo các quy luật và thực hiện đúng, đầy đủ các nguyên tắc quản trị nhà nước.

³⁵ Văn kiện Đại hội Đảng lần thứ XIII, t I, tr.174. 175

7.1. Đổi mới nhận thức và vận dụng sáng tạo các quy luật trong quản trị nhà nước.

Đổi mới vận dụng sáng tạo các quy luật trong quản trị nhà nước. Quản trị nhà nước diễn ra trong tất cả các lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội và nhà nước, chịu sự tác động của nhiều loại quy luật: Các quy luật của khoa học quản trị gồm: Quy luật mục tiêu rõ ràng và tính hiệu quả của quản trị; phân công hợp tác lao động là tất yếu khách quan trong quản trị; quy luật tự điều chỉnh của quản trị; quy luật khách thể quản trị quyết định mô hình tổ chức của chủ thể quản trị, chủ thể quản trị vì lợi ích của khách thể quản trị và phải tổ chức phù hợp với đòi hỏi của khách thể v.v... Các quy luật kinh tế xã hội như: Quy luật về sự phù hợp giữa quan hệ sản xuất với tính chất và trình độ của lực lượng sản xuất; quy luật sản xuất hàng hóa; quy luật sản xuất và nhu cầu ngày một tăng; quy luật giá trị là quy luật kinh tế cơ bản của sản xuất và trao đổi hàng hóa; quy luật lưu thông tiền tệ; quy luật cung - cầu hàng hóa dịch vụ v.v... Các quy luật tổ chức như: Quy luật mục tiêu rõ ràng tính hiệu quả của tổ chức; quy luật cấu trúc đồng nhất và đặc thù của tổ chức; quy luật vận động không ngừng và vận động theo quy trình của tổ chức; quy luật tự điều chỉnh của tổ chức v.v... Các quy luật tâm lý trong quản trị nhà nước là các mối liên hệ tất nhiên, phổ biến, bản chất về mặt tâm lý của con người, của các đối tượng trong quản trị nhà nước. Các quy luật tâm lý đó thể hiện trong tính cách, năng khiếu, nhu cầu, lợi ích, cách suy nghĩ, ứng xử, động cơ... và cuối cùng thể hiện qua hành vi trước các quyết định quản trị nhà nước.

Các quy luật tác động đến hoạt động quản trị nhà nước một cách khách quan, độc lập và không phụ thuộc vào chủ thể quản trị nhà nước. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả muốn thành công cần phải nhận thức đúng và vận dụng sáng tạo, hợp lý các quy luật đặc thù riêng của khoa học quản trị và các quy luật tự nhiên, kỹ thuật, các quy luật kinh tế - xã hội, các quy luật tâm lý và các quy luật tổ chức vào quản trị nhà nước. Nếu chủ quan, duy ý chí coi thường các quy luật hoặc vận dụng không đúng vận một cách máy móc trong quản trị nhà nước khó có thể tránh được các thất bại và hệ lụy khôn lường như thời kỳ bao cấp trong quản trị nhà nước về kinh tế do không tôn trọng các quy luật của kinh tế thị trường đã dẫn đến khủng hoảng kinh tế xã hội trầm trọng.

7.2. Tuân thủ, thực hiện đúng các nguyên tắc quản trị nhà nước

Để đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả thành công ngoài việc vận dụng sáng tạo các quy luật còn phải tuân thủ đúng, đầy đủ các nguyên tắc quản trị nhà nước. Nguyên tắc quản trị nhà nước là các quy định, quy tắc, chuẩn mực mang tính lãnh đạo, chỉ đạo do các chủ thể quản trị nhà nước có thẩm quyền ban hành bắt buộc các chủ thể tham gia quản trị nhà nước phải tuân thủ, chấp hành và thực hiện thống nhất nhằm bảo đảm và nâng cao hiệu lực, hiệu

quả quản trị nhà nước. Các nguyên tắc quản trị nhà nước gồm như: Nguyên tắc mục tiêu (bảo đảm đạt được mục tiêu của quản trị nhà nước); nguyên tắc chuyên môn hóa; nguyên tắc quản trị nhà nước theo tinh thần Nhà nước pháp quyền; nguyên tắc tập trung đi đôi với đẩy mạnh phân cấp, phân quyền; nguyên tắc mở rộng dân chủ huy động, thu hút, đảm bảo quyền tham gia của người dân vào quản trị nhà nước; nguyên tắc công bằng, công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình; nguyên tắc thích ứng, linh hoạt với sự thay đổi của môi trường; nguyên tắc hiệu lực, hiệu quả; nguyên tắc quản trị nhà nước phù hợp với chủ trương, đường lối của Đảng cầm quyền. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả yêu cầu phải tuân thủ đúng, đầy đủ các nguyên tắc quản trị nhà nước.

8. Đổi mới xác định đúng và tổ chức thực hiện có hiệu quả các chức năng, nhiệm vụ quản trị nhà nước.

Quản trị nhà nước gồm có các chức năng: Hoạch định tổ chức, phân công, phối hợp, lãnh đạo, kiểm tra. Trên cơ sở các chức năng quản trị nhà nước cụ thể hóa thành các nhiệm vụ quản trị nhà nước như: 1) Hoạch định, xây dựng chiến lược, quy hoạch, kế hoạch (gọi chung là chiến lược); pháp luật, chính sách và kế hoạch sử dụng các nguồn lực; 2) tổ chức bộ máy và xây dựng nguồn nhân lực quản trị nhà nước; 3) tổ chức thực hiện chiến lược, pháp luật, chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực; 4) Phân công, phối hợp thực hiện chiến lược, pháp luật, chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực; 5) lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện chiến lược, pháp luật, chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực; 6) thanh tra, kiểm tra việc thực hiện chiến lược, pháp luật, chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực; 7) hợp tác công tư, hợp tác quốc tế trong quản trị nhà nước; 8) tổng kết, đánh giá, rút kinh nghiệm việc thực hiện chiến lược, pháp luật, chính sách, kế hoạch sử dụng các nguồn lực. Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại đặt ra yêu cầu phải đổi mới việc xác định và tổ chức thực hiện có hiệu quả cao các chức năng, nhiệm vụ quản trị nhà nước. Đặc biệt phải chú ý đến đổi mới chức năng, nhiệm vụ tổ chức bộ máy quản trị nhà nước và xây dựng nguồn nhân lực quản trị nhà nước. Làm sao thiết kế được bộ máy quản trị nhà nước tinh gọn, hoạt động có hiệu lực, hiệu quả cao, xây dựng được nguồn nhân lực có đủ trình độ, năng lực chuyên môn, kiến thức kỹ năng quản trị nhà nước theo hướng hiện đại hiệu quả.

Ngoài việc thực hiện các chức năng, nhiệm vụ chung cần phải đặc biệt quan tâm đến quản trị nhà nước các ngành, lĩnh vực: nhân lực, tài chính công, giáo dục - đào tạo, khoa học - công nghệ, an sinh xã hội, môi trường, an ninh, quốc phòng, quản trị phát triển, quản trị rủi ro, v.v...

9. Lựa chọn sử dụng, vận dụng hợp lý, sáng tạo các phương pháp quản trị nhà nước cả truyền thống lẫn hiện đại.

Phương pháp quản trị nhà nước là cách thức chủ thể quản trị nhà nước sử dụng để tác động lên các đối tượng quản trị nhà nước nhằm được hiệu lực, hiệu quả cao trong quản trị nhà nước. Hiệu lực, hiệu quả quản trị nhà nước phụ thuộc vào việc lựa chọn sử dụng, vận dụng các phương pháp - nghệ thuật quản trị một cách linh hoạt, sáng tạo. Các phương pháp quản trị nhà nước gồm các phương pháp truyền thống như: Phương pháp kinh tế; phương pháp tổ chức; phương pháp giáo dục, thuyết phục, phương pháp tâm lý; phương pháp hành chính và phương pháp kết hợp các phương pháp quản trị truyền thống. Đồng thời để quản trị nhà nước có hiệu quả, hiệu lực cao cần phải vận dụng, sử dụng các phương pháp quản trị hiện đại như: phương pháp quản trị theo các mục tiêu (MBO- management by objectives); phương pháp quản trị chất lượng theo tiêu chuẩn (International organization for standardization); phương pháp quản lý chất lượng toàn diện (TQM- Total Quality management); phương pháp quản trị theo kết quả (Results based management). Và để đo lường hiệu quả quản trị nhà nước cần sử dụng phương pháp: phân tích chi phí - lợi ích, phương pháp phân tích chi phí - hiệu lực.

Để đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả thành công cần phải lựa chọn vận dụng, sử dụng hợp lý, sáng tạo các phương pháp quản trị nhà nước cả truyền thống lẫn hiện đại. Đây là yêu cầu không thể thiếu trong quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả.

10. Áp dụng các thành tựu của cách mạng 4.0, đẩy mạnh ứng dụng CNTT và CNS vào đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả.

CMCN lần thứ tư (cách mạng 4.0) là cuộc cách mạng số hóa là sự tích hợp cao độ của hệ thống siêu kết nối số - vật lý với sự đột phá của internet vạn vật (internet of things) và trí tuệ nhân tạo (artificial Intelligence-AI). Cuộc cách mạng này với các công nghệ cơ bản như internet vạn vật, trí tuệ nhân tạo, in 3D, dữ liệu lớn (big data) ... dựa trên nền tảng CNTT đang làm thay đổi nền sản xuất thế giới, mở ra cơ hội cho từng cá nhân, tổ chức và từng quốc gia, dân tộc. CMCN 4.0 có tính vô tận của cơ hội và thách thức: Với năng lực, nhu cầu mới, phương thức mới gắn với năng lực sáng tạo vô tận của trí não – trí tuệ con người mở ra không gian phát triển vô tận, làm thay đổi căn bản cách con người sống, làm việc và quan hệ với nhau; Cơ hội là vô tận, thách thức cũng vô tận. CMCN 4.0 có quy mô và tốc độ chưa tác động mạnh mẽ đến: Kinh tế - xã hội và môi trường, đặc biệt, nó tác động mạnh đến quản trị nhà nước (State governance). Yêu cầu quản trị nhà nước phải bảo đảm hiệu quả, công khai, minh bạch và trách nhiệm giải trình. Yêu cầu này cũng chính là yêu cầu đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả.

Đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả là việc áp dụng, các thành tựu của Cách mạng 4.0, với công nghệ như Internet vạn vật (Internet of things), trí tuệ nhân tạo (artificial Intelligence), in 3D, trên nền tảng công nghệ

thông tin để đổi mới quản trị nhà nước, ứng dụng mạnh mẽ công nghệ thông tin vào hoạch định chiến lược, thể chế (pháp luật) chính sách, kế hoạch sử dụng nguồn lực nhằm tạo ra các chiến lược, hệ thống pháp luật, chính sách có chất lượng, sát thực và hiệu quả cao trong quản trị nhà nước. Đồng thời thực hiện số hóa toàn bộ các hoạt động của quản trị nhà nước và đẩy mạnh chuyển đổi số trong quản trị nhà nước, ứng dụng mạnh mẽ công nghệ số vào thực hiện các chức năng, nhiệm vụ của quản trị nhà nước. Công nghệ số là bước phát triển cao hơn công nghệ thông tin, cho phép tính toán nhanh hơn, truyền tải dung lượng cao hơn với chi phí rẻ hơn. Công nghệ số gồm các công nghệ tiêu biểu như: Trí tuệ nhân tạo, Internet vạn vật, dữ liệu lớn (Big data), điện toán đám mây (Cloud computing), chuỗi khối (Blockchain). Đó là các công nghệ số quan trọng của chuyển đổi số. Để sử dụng công nghệ số phải tiến hành chuyển đổi số toàn bộ hoạt động của quản trị nhà nước. Đưa toàn bộ hoạt động quản trị nhà nước lên môi trường số. Thiết kế lại mô hình tổ chức bộ máy quản trị nhà nước và cách thức hay cơ chế vận hành dựa trên dữ liệu số và công nghệ số. Nhờ sự vận dụng công nghệ số giúp các chủ thể quản trị nhà nước đưa ra các quyết định quản trị kịp thời hơn, ban hành chính sách tốt hơn, sử dụng các nguồn lực hợp lý, tối ưu, hiệu quả hơn, cung cấp dịch vụ công các dịch vụ thiết yếu cơ bản cho người dân đầy đủ, kịp thời, mang lại sự hài lòng của người dân, thu hút người dân và doanh nghiệp tham gia nhiều hơn vào quản trị nhà nước để cùng tạo ra các giá trị, lợi ích, sự hài lòng, niềm tin và đồng thuận xã hội cao. Chuyển đổi số trong quản trị nhà nước, ứng dụng, sử dụng công nghệ số làm thay đổi cách thức, tổ chức vận hành, môi trường làm việc, công cụ làm việc để nguồn nhân lực quản trị nhà nước có thể thực hiện tốt nhất, thực hiện hiệu có hiệu quả hơn nhiệm vụ của mình.

Như vậy, để đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả thành công yêu cầu đặt ra cần phải đẩy nhanh, thực hiện có hiệu quả Nghị quyết số 52-NQ/TW của Bộ Chính trị về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, các quyết định của Thủ tướng chính phủ phê duyệt “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” và “Chiến lược phát triển chính phủ điện tử hướng tới Chính phủ số giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030”.

Trên đây là những yêu cầu đặt ra đối với đổi mới quản trị nhà nước theo hướng hiện đại, hiệu quả xin trao đổi cùng Quý vị Đại biểu các nhà khoa học./.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I, II), Nxb Chính trị quốc gia sự thật, Hà Nội, 2021. Giáo trình – Quản lý công (Bộ Nội vụ), nxb Bách khoa Hà nội, Hà nội, 2015.
2. Nghị quyết số 52-NQ/TW ngày 27/9/2019 của Bộ chính trị”Về một số chủ trương, chính sách chủ động tham gia cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư.
3. Hiến pháp nước cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt nam, NXB Chính trị quốc gia- sự thật, Hà nội-2014.
4. Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030.
5. Quyết định số 492/QĐ—TTg ngày 15/6/2021 của Thủ tướng Chính phủ Phê duyệt Chiến lược phát triển chính phủ điện tử hướng tới chính phủ số giai đoạn 2021-2025, định hướng đến năm 2030.
6. Giáo trình – Quản trị học (Giáo trình của ĐH Kinh tế quốc dân), NXB Giao thông vận tải, Hà nội, 2006 .
7. Giáo trình- Lý luận chung về nhà nước và pháp luật, Chủ biên PGS.TS. Nguyễn Minh Đoan, TS. Nguyễn Văn Năm, NXB Tư pháp, Hà nội 2016.
8. PGS.TS. Nguyễn Hữu Tri - Quản trị học, nxb Khoa học xã hội, Hà nội, 2013.
9. PGS.TS. Đoàn Thị Thu Hà - PGS.TS. Nguyễn Thị Ngọc Huyền – Giáo trình Quản trị học, nxb Tài chính, Hà nội, 2013.
10. Harold Koontz, Cyril O"Donnell và Heinz Weihrich (2004), Những vấn đề cốt yếu của Quản trị, Nxb Khoa học và Kỹ thuật, Hà Nội.
11. PGS.TS. Văn Tất Thu- Vai trò của nhà nước trong cung ứng dịch vụ công, Tạp chí Tổ chức nhà nước số 2/2018.
12. PGS.TS. Văn Tất Thu- Quá trình phát triển hành chính công – Những vấn đề đặt ra hiện nay, Tạp Quản lý nhà nước, số 292-5/5/2020
13. PGS.TS. Văn Tất Thu- Quản trị nhà nước tốt và những vấn đề đặt ra đối với quản lý nhà nước ở Việt Nam, Tạp chí Tổ chức nhà nước số 1/2021
14. PGS.TS. Văn Tất Thu – Năng lực cạnh tranh quốc gia và các thách thức cần vượt qua, Tạp chí Quản lý nhà nước số 302/3/2021.
15. PGS.TS. Văn Tất Thu- Khái niệm, vai trò, đặc điểm của quản trị nhà nước. Tạp chí Quản lý nhà nước số 7/2021.
16. TS. Văn tất Thu- Tư tưởng Hồ chí minh về nhà nước của dân, do dân, vì dân, Tạp chí tổ chức nhà nước số 5/2004.

